

Česko-slovenská
advokátní kancelář
s mezinárodním
dosahem

Daňový řád

22. října 2012

Největší právnická firma
v České republice

Klienty nejlépe hodnocená
právnická kancelář
v České republice

Právnická firma roku
v České republice
(2011)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo v počtu realizovaných
fúzí a akvizic v České republice
a východní Evropě
(2010)

THOMSON REUTERS

1. místo mezi domácími
právnickými firmami
(2010)

PRACTICAL LAW COMPANY®

I. Obsah

Daňový řád

- Základní zásady správy daní
- Opravné a dozorčí prostředky
- Daňová kontrola
- Trestní právo daňové

II. Zákon o správě daní a poplatků

Historie správy daní na českém území

- zákon č. 76/1927 Sb. z. a n., o přímých daních
 - poměrně rozsáhlá procesní úprava
- vyhláška MF č. 162/1953 Ú. I.
- od roku 1962 do roku 1992 vyhláška MF č. 16/1962 Sb.
 - procesní úprava byla zařazena v různých právních předpisech
- od 1.1.1993 ZSDP
 - více jak 60x novelizován
- Od 1.1.2011 Daňový řád

III. Daňový řád

Předmět a účel úpravy

- ČÁST PRVNÍ – Úvodní ustanovení
 - Předmět a účel úpravy
 - Základní zásady správy daní
- ČÁST DRUHÁ – Obecná část o správě daní
 - Správce daně a osoby zúčastněné na správě daní
 - Lhůty
 - Doručování
 - Ochrana a poskytování informací
 - Dokumentace
 - Řízení a další postupy
 - Opravné a dozorčí prostředky

III. Daňový řád

Předmět a účel úpravy

- ČÁST TŘETÍ – Zvláštní část o správě daní
 - Registrační řízení
 - Řízení o závazném posouzení
 - Daňové řízení
 - Nalézací řízení
 - Placení daní
 - Správa daně vybírané srážkou
 - Právní nástupnictví a vztah k insolvenční
- ČÁST ČTVRTÁ – Následky porušení povinností při správě daní
- ČÁST PÁTÁ – Ustanovení společná, zmocňovací, přechodná a závěrečná
- ČÁST ŠESTÁ - Účinnost

III. Daňový řád

Předmět a účel úpravy

- postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim vznikají při správě daní
- správa daně je postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady
- základem pro správné zjištění a stanovení daně je daňové přiznání, hlášení nebo vyúčtování („řádné daňové tvrzení“) a dodatečné daňové přiznání, následné hlášení nebo dodatečné vyúčtování („dodatečné daňové tvrzení“) podané daňovým subjektem

III. Daňový řád

Zásada zákonnosti

- Správce daně postupuje při správě daní v souladu se zákony a jinými právními předpisy (zákonem se pro účely DŘ rozumí též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu).
- Správce daně uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.
- Správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní.

III. Daňový řád

Práva a povinnosti osob zúčastněných na správě daní

- Osoby zúčastněné na správě daní mají rovná procesní práva a povinnosti.
- Osoby zúčastněné na správě daní a správce daně vzájemně spolupracují.
- Správce daně umožní osobám zúčastněným na správě daní uplatňovat jejich práva a v souvislosti se svým úkonem jim poskytne přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu potřebné nebo stanoví-li tak zákon.
- Správce daně podle možností vychází osobám zúčastněným na správě daní vstříc.
- Úřední osoby jsou povinny vyvarovat se při správě daní nezdvořilostí.

III. Daňový řád

Zásada rychlosti, hospodárnosti

- Správce daně postupuje bez zbytečných průtahů.
- Správce daně postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady.
- Z důvodu hospodárnosti může konat správce daně úkony pro různá řízení společně.
- Ze spisu, popřípadě z rozhodnutí vydaného na základě těchto úkonů, musí být zřejmé, ke které povinnosti a s jakým výsledkem byly úkony učiněny.

III. Daňový řád

Zásada volného hodnocení důkazů

Správce daně

- při dokazování hodnotí důkazy podle své úvahy
- posuzuje každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom přihlíží ke všemu, co při správě daní vyšlo najevo
- dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly
- vychází ze skutečného obsahu právního úkonu nebo jiné skutečnosti rozhodné pro správu daní

III. Daňový řád

Zásada neveřejnosti

- Správa daní je neveřejná.
- Osoby zúčastněné na správě daní a úřední osoby jsou povinny za podmínek stanovených tímto nebo jiným zákonem zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly.
- Správce daně soustavně zjišťuje předpoklady pro vznik nebo trvání povinností osob zúčastněných na správě daní a činí nezbytné úkony, aby tyto povinnosti byly splněny.
- Správce daně může shromažďovat osobní údaje a jiné údaje, jsou-li potřebné pro správu daní, a to jen v rozsahu, který je nezbytný pro dosažení cíle správy daní.

III. Daňový řád

Správce daně

- správní orgán nebo jiný státní orgán v rozsahu, v jakém mu je zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní
- má způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost
- Správním orgánem se pro účely DŘ rozumí orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jiný orgán a právnická nebo fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy.

III. Daňový řád

Daňový subjekt

- osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon, jakož i osoba, kterou zákon označuje jako poplatníka nebo jako plátce daně
- má práva a povinnosti týkající se správného zjištění a stanovení daně po dobu běhu lhůty pro stanovení daně a při placení daně po dobu, ve které lze požadovat placení nedoplatku, a to i v případech, kdy přestal být daňovým subjektem
- Osoby ustanovené podle zákona, které plní povinnosti stanovené daňovým subjektům, zejména správce dědictví a insolvenční správce, mají stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt.

III. Daňový řád

Místní příslušnost

- Místní příslušnost správce daně se řídí (není-li stanoveno jinak):
 - u fyzické osoby jejím místem pobytu; pro účely správy daní se místem pobytu fyzické osoby rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky, nebo adresa hlášeného místa pobytu cizince, a nelze-li takto místo pobytu fyzické osoby určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje,
 - u právnické osoby jejím sídlem; pro účely správy daní se sídlem právnické osoby rozumí adresa, pod kterou je právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo obdobném veřejném rejstříku, nebo adresa, kde právnická osoba sídlí skutečně, pokud se tato osoba do těchto rejstříků nezapisuje.
- je-li předmětem daně nemovitost, je ke správě daní místně příslušný správce daně, v jehož obvodu územní působnosti se nemovitost nachází
- u poplatků, jejichž předmětem je zpoplatnění úkonu, je místně příslušným správcem daně orgán veřejné moci, který je příslušný k provedení tohoto úkonu

III. Daňový řád

Změna místní příslušnosti – dokončení zahájeného úkonu

- DŘ – za určitých podmínek může úkon dokončit nepříslušný správce daně
- ZSDP - nebezpečí určitých obstrukcí ze strany daňových subjektů

III. Daňový řád

Ochrana před nečinností

- Osoba zúčastněná na správě daní je oprávněna dát podnět nejblíže nadřízenému správci daně v případě, že správce daně nepostupuje v řízení bez zbytečných průtahů, protože
 - marně uplynula zákonem stanovená lhůta, v níž měl správce daně provést úkon,
 - neprovedl úkon ve lhůtě, která je pro provedení takového úkonu při správě daní obvyklá, nebo
 - nevydal rozhodnutí bezodkladně poté, co došlo k shromáždění podkladů potřebných pro rozhodnutí.
- nejsou-li splněny podmínky podle odstavce 1, lze podnět dát, jestliže správce daně nevydal rozhodnutí, ačkoli uplynuly 3 měsíce ode dne, kdy byl učiněn vůči osobě, která podala podnět, nebo touto osobou poslední úkon v řízení, kterého se předpokládána nečinnost týká.
- nejblíže nadřízený správce daně podnět prověří, a pokud je důvodný, přikáže nejpozději do 30 dnů po jeho obdržení správci daně, aby zjednal nápravu. Nejedná-li správce daně nápravu do 30 dnů od přijetí tohoto příkazu, bezodkladně zjedná nápravu nejblíže nadřízený správce daně a o provedených opatřeních vyrozumí osobu, která podala podnět.
- neshledá-li nejblíže nadřízený správce daně podnět důvodným, odloží jej a osobu, která podala podnět, o tom vyrozumí do 30 dnů s uvedením důvodů. Je-li důvodem odložení podnětu to, že správce daně dosud neshromáždil podklady potřebné k rozhodnutí, uvede ve vyrozumění i informaci o tom, které podklady dosud chybí.

III. Daňový řád

Zástupce (I)

Zástupcem osoby zúčastněné na správě daní je zúčastněné na správě daní je:

- zákonný zástupce,
- ustanovený zástupce,
- zmocněnec,
- společný zmocněnec nebo společný zástupce,
- prokurista

III. Daňový řád

Zástupce (II)

- odstranění stávajícího omezení při volbě zástupce
i jiné osoby (než daňový poradce, resp. advokát) mohou u jednoho správce daně zastupovat více daňových subjektů
- zastupování zástupcem nevylučuje, aby správce daně v případech, kdy je osobní účast zastoupeného nezbytná, jednal se zastoupeným přímo, nebo aby ho vyzval k vykonání některých úkonů. Zastoupený je povinen výzvě správce daně vyhovět. O tomto jednání nebo výzvě správce daně bezodkladně vyrozumí zástupce.
- v téže věci může být současně zvolen pouze jeden zmocněnec
- Odborný konzultant
daňový subjekt nebo jeho zástupce si může k jednání přibrat odborného konzultanta

III. Daňový řád

Vedení daňového spisu a nahlížení do něj

- vztahuje se ke konkrétnímu daňovému subjektu
- část spisu – vyhledávací
 - dříve spory, co zde správce daně uchovává za písemnosti
 - DŘ – taxativní výčet, co lze do vyhledávací části zařadit

III. Daňový řád

Elektronizace daňové správy

- zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
- upřednostnění elektronické komunikace před ostatními způsoby komunikace
- klade určité nároky na archivaci dokumentů
- snaha o vedení elektronického spisu

III. Daňový řád

Daňové řízení

- Daňové řízení se vede za účelem správného zjištění a stanovení daně a zabezpečení její úhrady a končí splněním nebo jiným zánikem daňové povinnosti, která s touto daní souvisí.
- Daňové řízení se skládá podle okolností z dílčích řízení, ve kterých jsou vydávána jednotlivá rozhodnutí. Dílčím řízením se pro účely tohoto zákona rozumí řízení:
 - a) nalézací
 - b) při placení daní
 - c) o mimořádných opravných a dozorčích prostředcích proti jednotlivým rozhodnutím vydaným v rámci daňového řízení.

III. Daňový řád

Nalézací řízení

- Vyměřovací řízení
 - Řádné daňové tvrzení
 - Opravné daňové přiznání a opravné vyúčtování
 - Vyměření daně
- Doměřovací řízení
 - Dodatečné daňové přiznání a dodatečné vyúčtování
 - Následné hlášení
 - Doměření daně

III. Daňový řád

Opravné a dozorčí prostředky

Odvolací řízení

- Obecná ustanovení o odvolání
 - Do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí
 - Nemá odkladný účinek, nestanoví-li zákon jinak
- Náležitosti odvolání
- Postup správce daně prvního stupně
- Postup odvolacího orgánu

III. Daňový řád

Posunutí splatnosti daně / „odkladný účinek“ odvolání

- zásadní přínos pro daňový subjekt
- v případě, že správcem daně vyměřená daň bude vyšší než daň tvrzená daňovým subjektem, bude rozdíl splatný ve lhůtě 15 dnů ode dne právní moci platebního výměru.

III. Daňový řád

Opravné a dozorčí prostředky

- **Obnova řízení**
 - Řízení ukončené pravomocným rozhodnutím správce daně se obnoví na návrh příjemce rozhodnutí, nebo z moci úřední, jestliže
 - vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,
 - rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku,
 - rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, nebo
 - rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení.
- Návrh na povolení obnovy řízení se podává u správce daně, který ve věci rozhodl v prvním stupni.
- Návrh na povolení obnovy řízení lze podat do 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodech obnovy řízení.

III. Daňový řád

Opravné a dozorčí prostředky

- **Přezkumné řízení**
 - Správce daně z moci úřední nařídí přezkoumání rozhodnutí, jestliže po předběžném posouzení věci dojde k závěru, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem. K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, se nepřihlíží.
- **Vztah ke správnímu soudnictví**
 - Domáhá-li se navrhovatel ve správním soudnictví zrušení rozhodnutí vydaného správcem daně, může jej správce daně uspokojit změnou nebo zrušením tohoto rozhodnutí v přezkumném řízení.
 - Přezkumné řízení směřující k uspokojení navrhovatele ve správním soudnictví provede správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni; ustanovení o nařízení přezkoumání rozhodnutí se nepoužijí.

III. Daňový řád

Prominutí daně

- DŘ

Ministr financí může z moci úřední, pokud jde o daně, které spravují jím řízené správní orgány, zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně

- a) z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, nebo
- b) při mimořádných, zejména živelných událostech

- Tímto rozhodnutím se promíjí daň nebo příslušenství všem daňovým subjektům, jichž se důvod prominutí týká.

- ZSDP

Ministerstvo může daň zcela nebo částečně prominout z důvodů nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů. U příslušenství daně tak může učinit i z důvodu odstranění tvrdosti. K tomuto prominutí může dojít v kterémkoli stadiu daňového řízení.

III. Daňový řád

Daňová kontrola

- DŘ
 - vychází z judikatury, prakticky kopíruje soudní rozhodnutí
např. zákaz libovolného opakování daňové kontroly za stejné období a stejnou daň
- ZSDP
 - jediný paragraf
 - často předmětem rozhodovací činnosti NSS, ÚS

III. Daňový řád

Daňová kontrola

- Daňový subjekt, u něhož je prováděna daňová kontrola, má právo
 - být přítomen jednání se svými zaměstnanci nebo dalšími osobami, které vykonávají jeho činnosti,
 - Předkládat v průběhu daňové kontroly důkazní prostředky nebo navrhopat provedení důkazních prostředků, které on sám nemá k dispozici,
 - vyvracet pochybnosti vyjádřené správcem daně.
- Daňový subjekt, u něhož je prováděna daňová kontrola, je povinen
 - zajistit vhodné místo a podmínky k provádění daňové kontroly,
 - poskytnout nezbytné informace o vlastní organizační struktuře, o pracovní náplni jednotlivých útvarů, o oprávněních jednotlivých zaměstnanců nebo jiných osob zajišťujících jeho činnost a o uložení účetních záznamů a jiných informací; to neplatí pro nepodnikající fyzické osoby,
 - Předložit důkazní prostředky prokazující jeho tvrzení,
 - umožnit jednání s kterýmkoliv svým zaměstnancem nebo jinou osobou, která vykonává jeho činnosti,
 - nezatajovat důkazní prostředky, které má k dispozici, nebo o nichž je mu známo, kde se nacházejí.

III. Daňový řád

Daňová kontrola

- O zahájení, průběhu a ukončení daňové kontroly sepíše správce daně zprávu o daňové kontrole, která obsahuje výsledek kontrolního zjištění, včetně hodnocení důkazů zjištěných v průběhu daňové kontroly, a odkaz na protokoly nebo úřední záznamy o
 - zahájení daňové kontroly podepsaný úřední osobou a daňovým subjektem,
 - jednáních vedených v průběhu daňové kontroly,
 - skutečnostech zjištěných správcem daně mimo jednání,
 - seznámení daňového subjektu s výsledkem kontrolního zjištění,
 - vyjádření daňového subjektu obsahující tvrzení, návrhy nebo výhrady daňového subjektu k výsledku kontrolního zjištění,
 - stanovisku správce daně k jednotlivým tvrzením, návrhům nebo výhradám daňového subjektu.
- Na žádost daňového subjektu stanoví správce daně přiměřenou lhůtu, ve které se může daňový subjekt vyjádřit k výsledku kontrolního zjištění a navrhnout jeho doplnění.
- Odepření podpisu zprávy o daňové kontrole kontrolovaným daňovým subjektem bez dostatečného důvodu nemá vliv na použitelnost zprávy o daňové kontrole jako důkazního prostředku.

III. Daňový řád

Předřazení priority úhrady daně před její příslušenství

- zlepšení postavení daňových subjektů oproti ZSDP
 - a) náklady řízení,
 - b) pokuty a penále,
 - c) zvýšení daně,
 - d) nejstarší nedoplatky na dani,
 - e) běžné platby daní,
 - f) úrok.
- nejprve jsou hrazeny nejstarší nedoplatky, resp. splatné daňové pohledávky
 - a) nedoplatky na dani,
 - b) nedoplatky na příslušenství daně,
 - c) vymáhané nedoplatky na dani,
 - d) vymáhané nedoplatky na příslušenství daně.

III. Daňový řád

- důraz na odůvodnění jednotlivých rozhodnutí
 - ZSDP - správce daně takovou povinnost neměl
- rozvádí možnost tzv. editační povinnosti, tedy povinnosti správce daně vydat na žádost daňového subjektu závazné stanovisko k určité daňové problematice
- velmi podrobně upravuje i daňovou exekuci
- mlčenlivost

III. Daňový řád

Stanovení lhůt

- DŘ - jednoznačné určení lhůt pro stanovení a placení daně
 - tři roky ode dne, v němž uplynula lhůta pro podání daňového přiznání
- ZSDP - výkladový vývoj ohledně tzv. 3+1, resp. 3+0
 - tři roky od konce zdaňovacího období, v němž vznikla povinnost podat daňové přiznání

III. Daňový řád

Stanovení lhůt

- Daň nelze stanovit po uplynutí lhůty pro stanovení daně, která činí 3 roky. Lhůta pro stanovení daně počne běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo v němž se stala daň splatnou, aniž by zde byla současně povinnost podat řádné daňové tvrzení.
- Lhůta pro stanovení daně se prodlužuje o 1 rok, pokud v posledních 12 měsících před uplynutím dosavadní lhůty pro stanovení daně došlo k
 - podání dodatečného daňového tvrzení nebo oznámení výzvy k podání dodatečného daňového tvrzení, pokud tato výzva vedla k doměření daně,
 - oznámení rozhodnutí o stanovení daně,
 - zahájení řízení o mimořádném opravném nebo dozorčím prostředku,
 - oznámení rozhodnutí ve věci opravného nebo dozorčího prostředku, nebo
 - oznámení rozhodnutí o prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně.
- Byla-li před uplynutím lhůty pro stanovení daně zahájena daňová kontrola, podáno řádné daňové tvrzení nebo oznámena výzva k podání řádného daňového tvrzení, běží lhůta pro stanovení daně znovu ode dne, kdy byl tento úkon učiněn.

III. Daňový řád

Sankce za pozdní úhradu daně

Pokuta za opožděné tvrzení daně
minimálně 500 Kč

Úrok z prodlení
odpovídá roční výši repo sazby stanovené ČNB zvýšené o 14 %.

Penále

Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit penále z částky doměřené daně tak, jak byla stanovena oproti poslední známé dani, ve výši

- a) 20 %, je-li daň zvyšována,
- b) 20 %, je-li snižován daňový odpočet, nebo
- c) 1 %, je-li snižována daňová ztráta.

Děkuji Vám za pozornost.

HAVEL HOLÁSEK

advokátní kancelář

PARTNERS

www.havelholasek.cz

PRAHA | BRNO | OSTRAVA | BRATISLAVA

JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.

ondrej.trubac@havelholasek.cz

PRAHA

Týn 1049/3
110 00 Praha 1
Tel.: + 420 224 895 950
Fax: + 420 224 895 980
office@havelholasek.cz

BRNO

Hilleho 1843/6
602 00 Brno
Tel.: + 420 545 423 420
Fax: + 420 545 423 421
office@havelholasek.cz

OSTRAVA

Zámecká 20
702 00 Ostrava
Tel.: + 420 596 110 300
Fax.: + 420 596 110 420
office@havelholasek.cz

BRATISLAVA

Apollo Business Center II, blok H
Mlynské Nivy 49
821 09 Bratislava 1
Tel.: + 421 232 113 900
Fax.: + 421 232 113 901
www.havelholasek.sk